

Optimale integratie van kinderen met een chronische aandoening op school: een gedeelde zorg

1

**EEN PROJECT VAN DE KULEUVEN
ONDERSTEUND DOOR DE STICHTING MARIE
DELACROIX**

Doelstelling project

2

Doelstelling 1:

- Het opstellen van algemene richtlijnen en het ontwikkelen van een samenwerkingsmodel
- Voor de optimale integratie van kinderen met een chronische aandoening in het gewoon onderwijs

Doelstelling Project

3

Doelstelling 2:

- De concretisering van deze richtlijnen en dit samenwerkingsmodel voor een groep chronische aandoeningen.
- Hemiplegie, epilepsie, spierziekten, kinderreuma, kinderkanker, mucoviscidose, spina bifida.

Welk resultaat streven we na?

4



- Optimale ontwikkelingskansen vrijwaren
- Voorkomen van handicapsituatie
- Optimale integratie op school



Maximale maatschappelijke participatie

Hoe?

5

- Samenwerking
 - Gedeelde zorg
- } ontwikkelen van een samenwerkingsmodel
- Onderwijsbehoeften detecteren  ondersteunen van CZK
 - Draaiboek  richtlijnen voor clb, instrumenten voor clb en scholen, informatiebronnen en materialen

Visie

6

- Integratie van het kind/jongere met een chronische aandoening in het **gewoon** onderwijs
- Beperkingen groeien uit tot handicap door interactie met de context
- Aanpassingen in de context voorkomen handicapsituaties
- Vrijwaren van de schoolloopbaan kan door zorg op maat

Visie



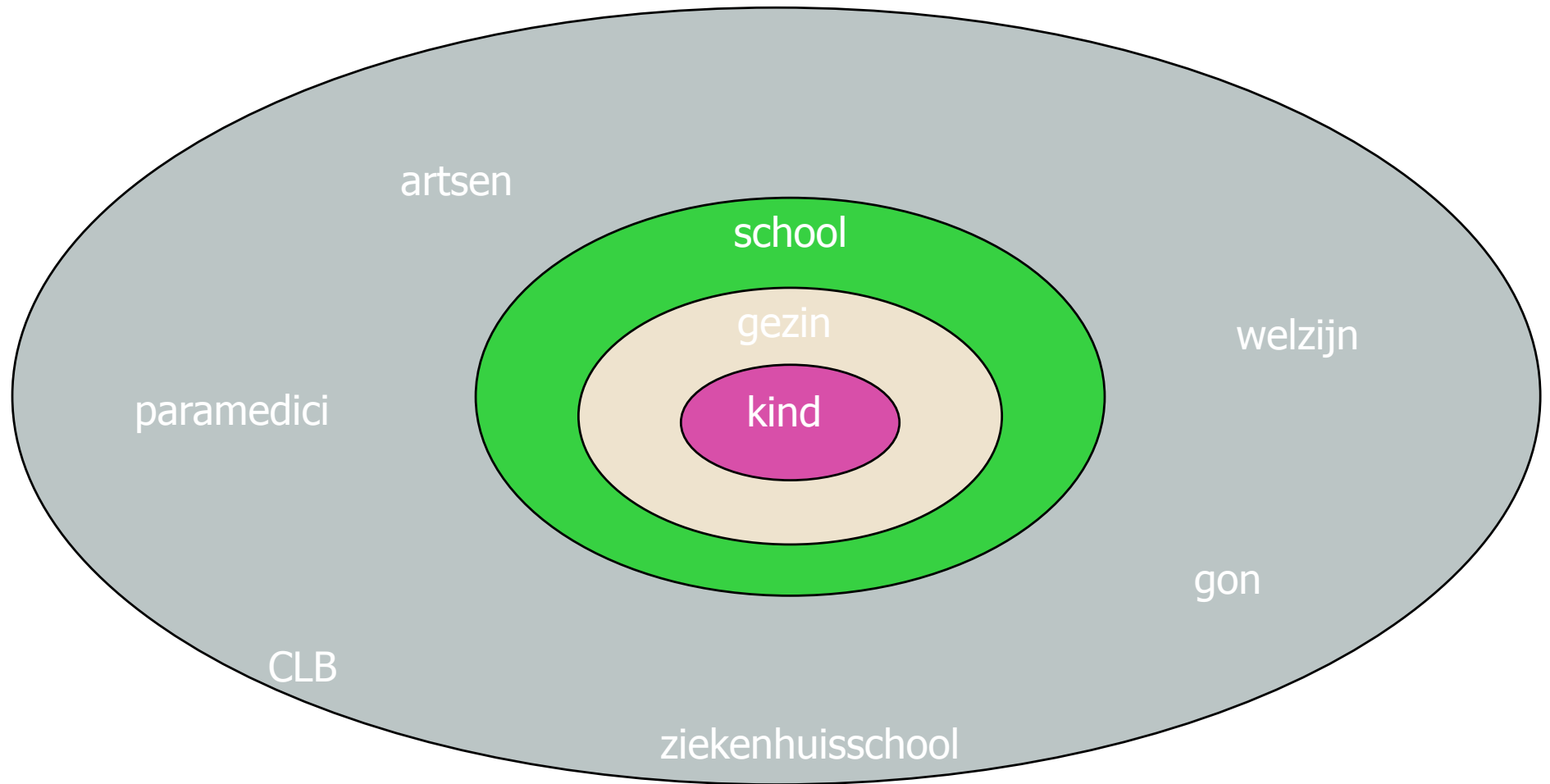
- Versterken van kind/jongere en gezin
 1. Betrokkenheid
 2. Participatief
 3. Volwaardige partners
 4. Responsabiliserend
 5. Respect voor privacy
 6. Empowerment

Visie



- **Actoren** ondersteunen vanuit hun deskundigheid ouders, kinderen en jongeren en het schoolteam
- Optimale integratie op school vraagt **optimale samenwerking** tussen de actoren

Visie



Literatuur: integratie op school

10

Bevorderende factoren:

1. Samenwerking
2. Zorgbeleid en zorgstructuur op school
3. Trajectbegeleider
4. Eénduidige concrete , correcte informatie
5. Leerkracht

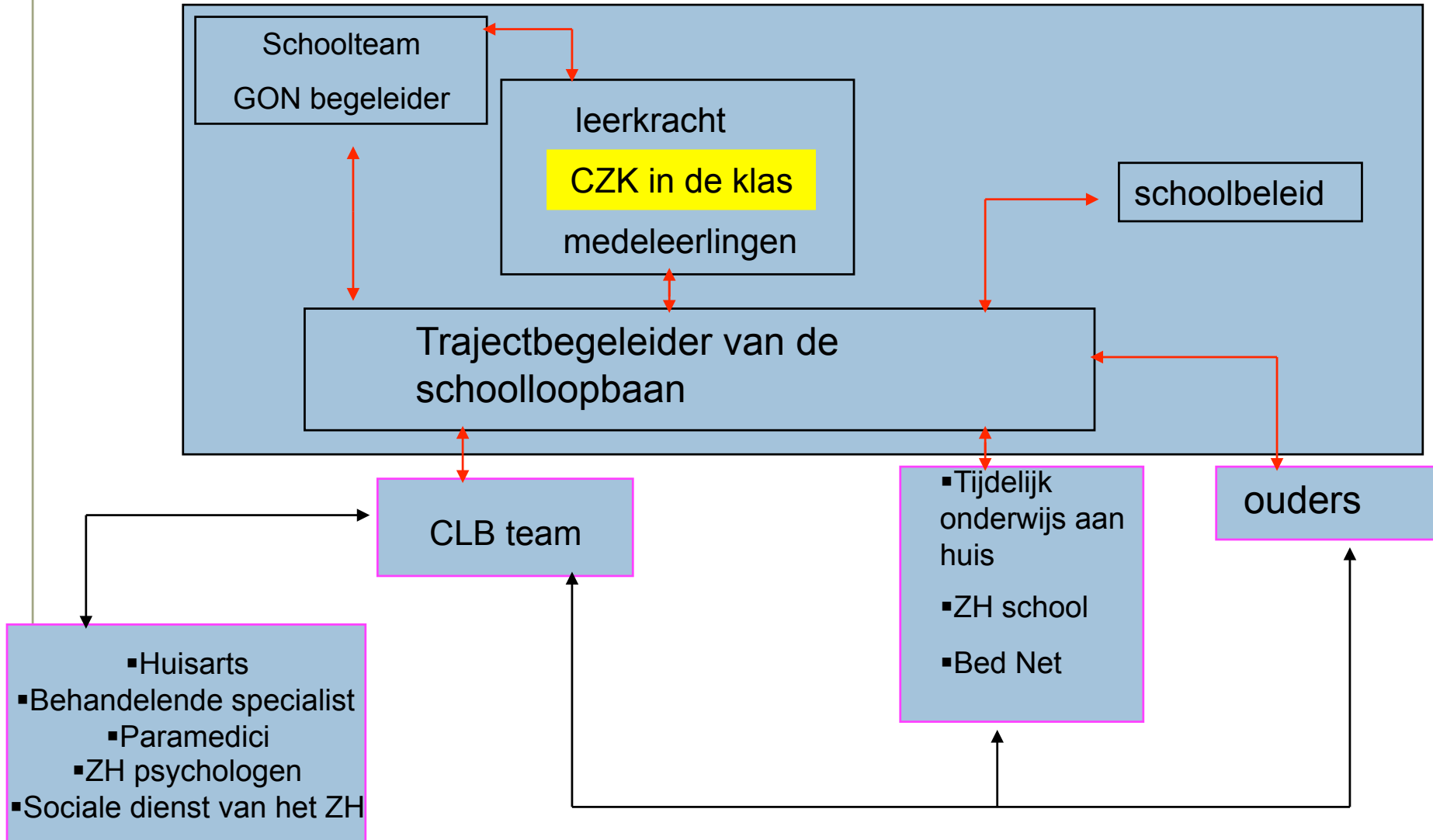
Literatuur: integratie op school

11

Bevorderende factoren

6. Communicatie en overleg
7. Respect voor privacy
8. Afspraken en procedures
9. Continuïteit in leerproces
10. Motivatie van ouders en kind/jongere
11. Netwerk

Samenwerkingsmodel CZK op school



Zorgbeleid op school

13

- Gedragen visie op zorg
- Zorgstructuur
- Zorgteam
- Schoolteam heeft oog voor onderwijsbehoeften van leerlingen
- Het beleid heeft oog voor de ondersteuningsbehoeften van leerkrachten
- Procedures (onthaalprocedure, noodprocedure...)
- Trajectbegeleider

Trajectbegeleider

14

- Contactpersoon voor ouders, leerling, CLB en externen
- Betrokken bij het bepalen van de onderwijsbehoeften
- Informeert het schoolteam
- Coördineert
- Ondersteunt samen met zorgteam en CLB de leerkracht

Leerkracht

15

- Belangrijkste actor in het onderwijsleerproces
- Kan omgaan met de individuele zorgvragen van het chronisch zieke kind
- Heeft oog voor de sociale interacties binnen de klasgroep
- Is voor het kind/jongere vaak een vertrouwenspersoon

Informatie

16

Gepaste, éénduidige informatie

- Aangeleverd door ouders als ervaringsdeskundigen
- Aangeleverd door professionelen
 - Behandelende arts
 - CLB arts/verpleegkundige
 - Paramedici
 - Ziekenhuispsychologen
 - Ziekenhuisschool
 - Bed Net
 - GON begeleider

Communicatie en overleg

17

- Structureel
- Afspraken over communicatiestromen
- Coördinatie van de informatiestromen

Motivatie van kind/jongere

18

- Ouders
- Schoolteam
- Behandelende arts
- Ziekenhuispsychologen
- Paramedici
- CLB team
- Ziekenhuisschool

Netwerk

19

Ondersteuning

- Ouders
- Binnen de school: Zorgteam, beleidsteam, trajectbegeleider, GON..
- Schoolnabij: CLB..
- Ziekenhuisschool, Bed Net , leerkracht tijdelijk onderwijs aan huis
- Behandelende arts, ziekenhuispsychologen, paramedici
- Patiëntenverenigingen...

Onderwijsbehoeften van het kind met een chronische aandoening

20

- Stappenmodel met participatie van kind en ouders
 1. Brede intake door clb arts/verpleegkundige
 2. Detecteren van onderwijsbehoeften clb team – wenselijke situatie
 3. Overleg met het zorgteam/leerkracht
 4. Afspraken vastleggen over wat de school zal doen – haalbare
 5. Handelingsplan opstellen

Rol van het clb

21

- Intake met kind/jongere door CLB arts/verpleegkundige
- Ondersteuning van kind en ouders bij het formuleren van de onderwijsbehoeften (empowerment)
- Multidisciplinair onderwijsbehoeften vastleggen
- Overleg met het schoolteam
- Ondersteuning van het schoolteam
- Overleg met en ondersteuning van de trajectbegeleider
- Informeren
- Contacten met behandelende artsen/ ziekenhuizen

Instrumenten

22

- Intake fiche voor CLB team
- Leerlingenfiche
- Stappenplan
- Fiche met beschrijving van chronische aandoening met een link naar de onderwijsbehoeften

Intake instrument CLB



	Contactgegevens	Toestemming ouders/leerling
Behandelende arts		
Huisarts		
Andere		

Onderwijsbehoeften				
ICF code / subcode	VLAHH O code	Aspecten van het functioneren	Aandachtspunten	Betekenis voor leren en participatie op school (te concretiseren met de school)

1. Mentale functies				
b110-b139 1.1 Globale mentale functies				
b117		Intellectuele functies	Aandachtspunten	Leren ➤ Leerinhouden ➤ Middelen ➤ Werkvormen ➤ Evaluatie
b122		Globale psychosociale functies (ICF b 122) -Sociale vaardigheden -Sociaal inzicht -Gedrag: • Externaliserend gedrag • Internaliserend gedrag -Andere		Participeren ➤ Toegankelijkheid ➤ Sport en spel ➤ Opvoeding ➤ Buitenschoolse activiteiten ➤ Studiekeuze/beroep ➤ Sociale interacties ➤ Context ➤ Andere

Funcities

1. Mentale functies
 - 1.1 Globale mentale functies
 - 1.2 Specifieke mentale functies
2. Funcities van zintuigen en pijn
 - 2.1 visus
 - 2.2 gehoor
 - 2.3 andere zintuigen
 - 2.4 pijn
3. Stem en spraak
4. Funcities van hart en bloedvatenstelsel, immuunsysteem en ademhalingsstelsel
5. Funcities van het spijsverteringsstelsel, metabool en hormoonstelsel
6. Funcities van het genito – urinair stelsel
7. Neuro- musculoskeletale stelsel en bewegingsgerelateerde functies
8. Funcities van huid en aanverwante structuren

Beschermende en belemmerende factoren		
	Aandachtspunten	Betekenis voor leren en participatie op school
1. Persoonlijke factoren: Functioneren en handicap		
Positieve aspecten		
Negatieve aspecten		
2. Context factoren		
Facilitatoren	Ondersteuning van ZH school	
Barrières	School heeft geen zorgbeleid	

Intake instrument CLB



Aandachtspunten bij de opvoeding		
	Aandachtspunten	Betekenis voor leren en participatie op school

Aandachtspunten bij sport en spel		
	Aandachtspunten	Betekenis voor leren en participatie op school

Aandachtspunten bij de behandeling		
	Aandachtspunten	Betekenis voor leren en participatie op school

Ondersteuning		
	Ondersteuning bieden	Ondersteuning krijgen
Klasgenoten	Huiswerk Contacten bij afwezigheden Helpen met nieuwe leerstof Hulp bij verplaatsingen	Informatie Emotionele ondersteuning Sociale vaardigheden

Wensen en verwachtingen		
	Aandachtspunten	Betekenis voor leren en participatie op school

Intake instrument CLB



Positieve aspecten te benutten in handelingsplan	
Leerling	

Suggesties om te benutten in handelingsplan		
Leerling		

	Afspraken	Evaluatie
Leerling		

Samenwerking tussen de verschillende actoren		
Betrokkenen	Taken	Afspraken

Info bronnen en materialen

Fiche chronische aandoening



I. Beschrijving van de aandoening		
II. Aandachtspunten bij de ontwikkeling van het kind en de jongere		
	Aandachtspunten	Betekenis voor leren en participatie op school
III. Aandachtspunten bij de opvoeding		
	Aandachtspunten	Betekenis voor de aanpak op school
IV. Aandachtspunten bij sport en spel		
	Aandachtspunten	Betekenis voor leren en participatie op school
V. Aandachtspunten bij de behandeling		
	Aandachtspunten	Betekenis voor leren en participatie op school



- Definitie
- Etiologie
- Incidentie
- Beschrijving van het ziektebeeld
- Behandeling
- Prognose

Fiche Chronische aandoeningen



I. Aandachtspunten bij de integratie op school				
Onderwijsbehoeften				
ICF code / subcode	VLAHHO code	Aspecten van het functioneren	Aandachtspunten	Betekenis voor leren en participatie op school (te concretiseren met de school)
1. Mentale functies				
1.1 Globale mentale functies				
b110-b139				
b117		Intellectuele functies	Aandachtspunten	Leren ➤ Leerinhouden ➤ Middelen ➤ Werkvormen ➤ Evaluatie Participeren ➤ Toegankelijkheid ➤ Sport en spel ➤ Opvoeding ➤ Buitenschoolse activiteiten ➤ Sociale interacties ➤ Context ➤ Andere
b122		Globale psychosociale functies (ICF b 122) -Sociale vaardigheden -Sociaal inzicht -Gedrag: • Externaliserend gedrag • Internaliserend gedrag -Andere		

Funcities

1. Mentale functies
 - 1.1 Globale mentale functies
 - 1.2 Specifieke mentale functies
2. Funcities van zintuigen en pijn
 - 2.1 visus
 - 2.2 gehoor
 - 2.3 andere zintuigen
 - 2.4 pijn
3. Stem en spraak
4. Funcities van hart en bloedvatenstelsel, immuunsysteem en ademhalingsstelsel
5. Funcities van het spijsverteringsstelsel, metabool en hormoonstelsel
6. Funcities van het genito – urinair stelsel
7. Neuro- musculoskeletale stelsel en bewegingsgerelateerde functies
8. Funcities van huid en aanverwante structuren

Fiche Chronische aandoening



Externe factoren		
	Aandachtspunten	Betekenis voor leren en participatie op school
	1. Infrastructuur van de school	
Toegankelijkheid van het schoolgebouw		VIII. Info en materialen
Toegankelijkheid van de klaslokalen		
Toegankelijkheid van de sanitaire infrastructuur		
Voorzieningen voor specifieke medische en paramedische handelingen		
Andere		
	2. Diensten	
Vervoer		
Openbaar Vervoer		
Verkeersveiligheid		
Andere		
	3. Attitudes	
VII. Attitudes van klasleden		
VII. Samenwerking tussen de verschillende actoren		
Betrokkenen	Taken	Afspraken

Leerlingenfiche



Onderwijsbehoeften		
	Aandachtspunten	Wat kan de school doen?
1. Aspecten van het functioneren		
1) Mentale functies		
2) Functies van zintuigen en pijn		
3) Stem en spraak		
4) Functies van hart en bloedvatenstelsel, hematologisch systeem, immuunsysteem en ademhalingsstelsel		
2. Externe factoren		
Infrastructuur		
3. Opvoeding		
4. Sport en spel		
5. Behandeling		

- Synthese van intake, strategie en indicering
- Basisdocument voor overleg met het schoolteam
- Onderwijsbehoeften worden samen met de leerkracht/zorgco/leerlingenbegeleider geconcretiseerd
- School geeft aan wat haalbaar is
- Document komt in leerlingendossier op school en een copie aan ouders en/of leerling
- Basis voor integratieplan GON, individueel handelingsplan.

Leerlingenfiche



	Beschermende factoren	Belemmerende factoren
Persoonlijke factoren :functioneren en handicap		
• Positieve aspecten		
• Negatieve aspecten		
Contextfactoren (ouders, school, klasgenoten, CLB...)		
• Facilitatoren		
• Barrières		
Wensen en verwachtingen		
Kind		
Ouders		
Leerkracht		
Positieve factoren te benutten in handelingsplan		
Kind		
Leerkracht		

Leerlingenfiche



Suggesties om te benutten in het handelingsplan	
Kind	
Ouders	

Afspraken	
Wat zal de school doen?	
Wat zal het zorgteam doen?	
Wat zal de trajectbegeleider doen?	
Wat zal de leerkracht doen?	
Wat zal de leerling doen?	

Ondersteuningsnoden bij de integratie op school		
	Aard van de ondersteuning	Wie ondersteunt?
Ouder		
Leerkracht		

Evaluatie van de genomen maatregelen en bijsturing	
Tijdstip 1	
Tijdstip 2	

- Handelingsgericht stappenplan
- Handleiding bij gebruik van intake document
- Documenten en wijze van werken kunnen worden geïntegreerd met de protocollen CLB in ontwerp
- Wijze van werken sluit aan bij leerzorg